

Posudek oponenta bakalářské práce

Vedoucí bakalářské práce: Doc. PhDr. Jaroslav Bláha, Ph.D.

Oponent bakalářské práce: PhDr. Leonora Kitzbergerová, Ph.D.

Autor bakalářské práce: Magda Barabášová

Obor: Specializace v pedagogice, pedagogika - výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání

Název práce: Práce s uměleckým dílem v hodinách výtvarné výchovy

Magda Barabášová se ve své bakalářské práci zaměřuje na reflexi a plánování práce s výtvarným dílem ve výuce výtvarné výchovy – tedy na téma, které by mělo mít ve školní praxi výtvarné výchovy čelné místo. K tématu přistupuje s hlubokým zaujetím a důkladně připravena. V přípravě vychází z rozsáhlého souboru pramenů, své úsudky však staví na osobním pohledu a osobitěm čtení výukových situací. Výsledkem hospitací ve vyučovacích hodinách je soustředěná a pečlivá, nicméně subjektivně zabarvená interpretace jejich průběhu a cílů. Ta je ve všech případech postavena na jednorázovém pozorování, které neposkytuje prostor pro hlubší hodnocení situace vyučujícím, který hodinu vedl, ani pro prozkoumání řešené problematiky v širším časovém horizontu. Provedená analýza se tedy týká pouze krátkého výseku z dlouhodobého výchovně vzdělávacího procesu. Skutečná výzkumná práce s tímto zaměřením by vyžadovala užší participaci autorky v pozorovaném procesu a především důkladnější analýzu provedenou přiměřenými nástroji.

V rozporu s tvrzením v anotaci práce se autorka příliš nevěnuje „kunsthistorickému kontextu“ didaktických zpracování umění – ostatně tento kontext ani není v textu blíže definován. Hlavním cílem práce se postupně stává a posléze zcela převažuje poměřování účinnosti didaktického využití uměleckého díla, které dokonce ve výsledku směřuje k definování podmínek pro jeho maximální „vytěžení“; míněno je zřejmě využití všech složek díla, které mohou mít kladný vliv na obsahy a cíle vyučovacích hodin výtvarné výchovy. Zde čtenáři vyvstává otázka, zda právě sledování účinnosti obsahových složek výuky je přiměřeným cílem bakalářské práce.

Volba hlavních, nejčastěji citovaných pramenů je zdrojem síly a sevřenosti textu, ale také autorku omezuje – jednak zesiluje její poměrně strmé směřování k vysloveným úsudkům, jednak napomáhá dojmu, že zvolený interpretační rámec a styl je jediným klíčem k posuzování stávajících a k projektování budoucích výukových situací. Setkání s různorodou, neinterpretovanou skutečností se však autorka nevyhýbá ani nebrání – vlastní návrhy i realizace vyučovacích hodin dovede podrobit věcné reflexi a v rámci svých momentálních zkušeností a možností vyvodit z této reflexe i k praktickému využití směřující závěry. Nabízí se otázka, zda by autorka mohla dosáhnout stejně účinného posunu prostřednictvím konzultace svých didaktických záměrů, zda by pro ni informace získané při konzultaci byly stejně cenné a osobně přínosné jako zkušenosti, které získala při vlastních pedagogických výstupech a jejich důkladné zpětné reflexi. V záznamech vlastních výstupů i v záznamech z pozorování výuky pociťuji jakési vnitřní napětí: autorka vstupuje do situací trochu silou, jako by předpokládala odpor či minimálně zásadní nepochopení druhé strany. Současně však při plánování vlastních hodin dostatečně nepředvídá rozpory mezi vlastní představou o obsahu hodiny a reálnými možnostmi studentů. Vlastní reflexi svých pedagogických výstupů však provádí velmi citlivě, dovede přesně pozorovat i pojmenovat háčky, které sama na sebe nastražila. Výsledkem je tedy poznání získané jaksi navzdory vlastními silami nastavené situaci, doufejme však, že o to cennější.

Přesto není nakonec zřejmé, kterou složku díla i pedagogického procesu považuje autorka za klíčovou – co přesně si tedy máme představit pod pojmem porozumění uměleckému dílu.

Bakalářská práce Magdy Barabášové je psána verbálně bohatým, emotivně silným jazykem, v úzké vazbě na zvolené prameny, s hojnými citacemi. Vzhledem k těmto kladným stránkám překvapují chyby: pravopisné, interpunkční i písarské. Práce prozrazuje hluboké zaujetí tématem a nadstandardní orientaci autorky v řešené problematice.

Bakalářskou práci Magdy Barabášové doporučuji k obhajobě. Navrhované hodnocení

Otázky oponenta:

1) Vysvětlíte prosím, jak přesně chápete pojem „expresí vyjádřená liniemi“, který používáte pro motivaci žáků při práci s dílem Stanislava Kolíbal. V jakém vztahu je tento pojem k významu díla, které je východiskem pro žakovské experimenty? Jaký je v tomto díle vztah mezi jeho fyzickou podobou a předpokládaným náboženským obsahem?

2) Píšete (str. 11), že „čím starší bude umění, které bude výchozím pro transformaci ve výuce, tím více bude muset učitel, k jeho pochopení, dodávat dobových kontextů.“ V předchozím textu se zmiňujete, že „nic nám nemůže být bližší a aktuálnější než současné umění“. V jakém vztahu jsou tato vaše tvrzení k cílům a metodám, které jste zvolila pro práci s dílem Jiřího Černického?

V Praze dne 11. května 2017